

Rețeaua Națională de
Dezvoltare Rurală

RAPORT

30 de factori pentru dezvoltare rurală durabilă în Moldova după 2021

Analiză privind implementarea politicilor agro-rurale în Moldova

Septembrie 2019

Cuprins

0. <i>Introducere</i>	4
1. <i>Sporirea implicării transparente și incluzive a tuturor părților interesate în planificarea și implementarea strategiei</i>	5
2. <i>Rolul activ în informarea publicului larg și potențialilor beneficiari cu privire la avantajele politicii de dezvoltare rurală și a măsurilor de dezvoltare a capacității în vederea îmbunătățirii calității strategiei de dezvoltare rurală și susținerii implicării părților interesate în implementarea politicilor de dezvoltare agricolă și rurală.</i>	5
3. <i>Examinarea posibilității de instituire a grupurilor de lucru tehnice și politice privind susținerea elaborării politicilor agricole și de dezvoltare rurală.</i>	6
4. <i>Asigurarea unui sistem de schimb de informații transparent în Rețea.</i>	6
5. <i>Dezvoltarea capacității părților interesate (membrii Rețelei rurale naționale) la nivel local, regional și național.</i>	7
6. <i>Capacitate sporită și cunoștințe despre advocacy.</i>	7
7. <i>Promovarea implicării părților interesate la nivel local în colaborarea în rețea și în activitatea de advocacy.</i>	8
8. <i>Implicare activă în cooperarea cu rețelele din cadrul UE.</i>	8
9. <i>Reconfigurarea colaborării între politicile publice cu influență asupra politicii de dezvoltare agricolă și rurală.</i>	9
10. <i>Echilibru semnificativ între obiective, sectoare, teritorii și beneficiari</i>	10
11. <i>Susținerea inițiativelor de dezvoltare locală gestionate de comunitate</i>	11
12. <i>Accentuarea rolului autorităților locale în dezvoltarea rurală.</i>	11
13. <i>Explorarea potențialul de dezvoltare a satului inteligent și integrarea în politica de dezvoltare rurală.</i>	12
14. <i>Susținerea regenerării zonelor rurale prin implicarea tinerilor în agricultură și dezvoltare rurală și prin îmbunătățirea calității programelor de studiu conexe domeniului agroalimentar</i>	13
15. <i>Stimularea diversificării activității economice agroalimentare și neagricole în zonele rurale.</i>	13
16. <i>Investiții echilibrate în turismul rural</i>	14
17. <i>Deciziile strategice privind sprijinul pentru sporirea competitivității sectorului agroalimentar trebuie discutate și agreeate în mod transparent cu părțile interesate, având în vedere impactul potențial asupra dezvoltării sectorului agroalimentar și a economiei rurale din Moldova.</i>	14
18. <i>Stabilirea echilibrului între producția internă, adăugând valoare la produse și exportul produselor cu valoare adăugată</i>	15
19. <i>Programe de granturi și instrumente de asistență orientate pentru micii producători</i>	16
20. <i>Susținerea diverselor forme de cooperare în sectorul de producție la scară mică</i>	16
21. <i>Facilitarea introducerii măsurilor de gestionare a riscurilor în agricultură</i>	17

22. <i>Sprijin specific pentru promovarea dezvoltării agriculturii ecologice în cooperare cu părțile interesate.</i>	17
23. <i>Participarea la promovarea practicilor de gestionare durabilă a resurselor naturale din agricultură.</i>	18
24. <i>Susținerea utilizării mai active a tehnologiilor de gestionare durabilă a resurselor naturale din sectorul agroalimentar.</i>	19
25. <i>Selectarea proiectelor pe bază de concurs.</i>	19
26. <i>Urmărirea dezvoltării unui sistem de punere în aplicare a politicii de dezvoltare rurală cu un accent special pe simplificarea și reducerea sarcinii administrative.</i>	20
27. <i>Formularea și prioritizarea corespunzătoare a nevoilor identificate justificată prin analiza fiabilă bazată pe dovezi a contextului socio-economic și a ultimelor date disponibile.</i> 20	
28. <i>Logică de intervenție solidă și bine documentată, cu demonstrarea unei legături clare (logică) între nevoile identificate și strategia propusă pentru a atinge obiective definite.</i>	21
29. <i>Calitatea și disponibilitatea datelor pentru a arăta realizările și impactul pozitiv al strategiei.</i>	22
30. <i>Rolul activ în colectarea datelor în scopuri de monitorizare și evaluare, precum și inițierea schimburilor analitice între părțile interesate, distribuirea și difuzarea rezultatelor evaluării.</i>	23

Introducere

Analiza privind implementarea politicilor agro-rurale în Moldova „30 de factori pentru dezvoltare rurală durabilă în Moldova după 2021” a fost realizată în perioada 10 iunie - 1 septembrie 2019.

Obiectivul studiului: Analiza implementării politicilor în zonele rurale și furnizarea de factori pentru stabilirea unui cadru permanent pentru discuții.

Analiza s-a realizat prin:

- **evaluarea implementării strategiilor** în baza rapoartelor publice și a altor informații relevante;
- **interviuri semi-structurale** cu principalii factori interesați.

Raportul actual cuprinde 30 de factori elaborați în baza analizei punerii în aplicare a politicilor în zonele rurale, a interviurilor cu părțile interesate și a experienței implementării politicilor de dezvoltare rurală în statele membre ale Uniunii Europene și în general în UE.

În perioada de elaborare a politicii respective, acești factori pot servi drept puncte de discuție pentru părțile interesate cu privire la politica de dezvoltare agricolă și rurală, care vor fi ulterior compilate în documentul strategic de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2021-2026.

Factorii sunt utili pentru activitatea de advocacy a rețelei naționale rurale emergente, care poate crea spațiu pentru rolul potențial al părților interesate în procesul și în conținutul elaborării, implementării și monitorizării politicii.

În cadrul studiului au fost aplicate următoarele metode de cercetare calitativă:

- Cercetarea documentară a informațiilor disponibile public și accesibile;
- Analiza Evaluării intermediare și analiza Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020 și a altor documente de politici, acte legislative și materiale de lucru aferente;
- Interviuri cu părțile interesate desfășurate în perioada 9 - 12 iulie 2019 (FARM, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și a Mediului, Agenția de intervenție și plăți în agricultură, Rețeaua Națională LEADER din Moldova, Federația Agricultorilor, Congresul Autorităților Locale din Moldova, ENPARD Moldova);
- Prelucrarea secundară a datelor;
- Opinia expertului.

Autorul studiului: *Mg. oec. Āris Ādlers*

Contractor: *Asociația Workshop of Solutions*

Proiectul „Implicarea societății civile în îmbunătățirea politicilor și promovarea metodelor eficiente de dezvoltare rurală” (Contract de finanțare: 2018/404-643)

Conținutul acestui raport nu reflectă opinia oficială a Uniunii Europene. Responsabilitatea pentru informațiile și opiniile exprimate în raport revine în întregime autorilor.

Factorul 1:	Sporirea implicării transparente și incluzive a tuturor părților interesate în planificarea și implementarea strategiei.
Argumentare:	<p>Elaborarea, implementarea și monitorizarea participativă a politicilor sunt dovezile unei societăți democratice mature. Implicarea părților interesate asigură reprezentarea diferitelor interese, cunoștințe și experiență, care pot ajuta politicile să realizeze mai bine obiectivele stabilite și să rezolve problemele identificate. O implicare transparentă a părților interesate va putea demonstra că deciziile strategice privind investirea resurselor publice se bazează pe dovezi solide. Procesul de implicare incluzivă a părților interesate va reduce riscul de ignorare a nevoilor sau de excludere a unor grupuri din sprijinul public sau riscul elaborării de politici care nu sunt capabile să abordeze probleme legate de situația socio-economică a anumitor grupuri de părți interesate.</p> <p>Părțile interesate trebuie să insiste și să solicite acțiuni care să asigure implicarea incluzivă a acestora în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicii de dezvoltare agricolă și rurală. Acest lucru necesită verificarea măsurii în care părțile interesate reprezintă (de exemplu, componența comitetului de monitorizare, rețeaua etc.) principalele grupuri țintă (în special, interesele de mediu, micii fermieri și producători, întreprinderile neagricole, tinerii), care sunt vizate de strategie.</p> <p>De asemenea, este necesară verificarea calității participării la conceperea și monitorizarea politicii de dezvoltare agricolă și rurală. Acest lucru este posibil prin demonstrarea măsurii în care interesele și opiniile părților interesate sunt luate în considerare în timpul planificării (de exemplu, stabilirea obiectivelor, indicatorilor, criteriilor de selectare a proiectului etc.) și monitorizarea implementării strategiei. Pentru aceasta este necesară o documentare exactă a procesului de participare (de exemplu, disponibilitatea publică a proceselor-verbale ale ședințelor/reuniunilor, listele de participanți) și asigură transparența.</p>
Surse:	Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.

Factor 2:	Rolul activ în informarea publicului larg și potențialilor beneficiari cu privire la avantajele politicii de dezvoltare rurală și a măsurilor de dezvoltare a capacității în vederea îmbunătățirii calității strategiei de dezvoltare rurală și susținerii implicării părților interesate în implementarea politicilor de dezvoltare agricolă și rurală.
Argumentare:	<p>Părțile interesate pot juca un rol activ în îmbunătățirea calității politicilor de dezvoltare agricolă și rurală în Moldova. Acest lucru se poate realiza prin asumarea unui rol activ în informarea publicului larg și a potențialilor beneficiari cu privire la beneficiile politicilor de dezvoltare rurală și oportunitățile de finanțare, precum și furnizarea de informații despre evoluțiile din zonele rurale ale Moldovei.</p> <p>În acest sens, părțile interesate pot colecta, consolida și disemina bunele practici de dezvoltare rurală, exemple de proiecte care acoperă toate obiectivele Strategiei. Astfel de exemple pot facilita răspândirea diverselor idei despre activitățile de dezvoltare agricolă și rurală.</p>

	<p>În ceea ce privește îmbunătățirea calității strategiei de dezvoltare agricolă și rurală, precum și consolidarea capacităților potențialilor beneficiari, părțile interesate sunt încurajate să înființeze și să organizeze grupuri tematice și/sau ateliere de lucru în vederea facilitării schimbului de expertiză, sprijinirea implementării, monitorizării și dezvoltării ulterioare a politicii de dezvoltare agricolă și rurală.</p> <p>Astfel de activități, care trebuie acoperite de asistența tehnică din cadrul strategiei, pot spori măsura în care părțile interesate/potențialii beneficiari sunt informați despre punerea în aplicare a strategiei, modificările identificate în implementare și posibilitățile de a participa la implementare (beneficia de subvenții, cursuri de formare etc.).</p> <p>Acest lucru va facilita, de asemenea, înțelegerea părților interesate cu privire la procesul de implementare (de exemplu, calendarul, când sunt lansate apelurile etc.) a Strategiei și le va spori participarea la implementare (de exemplu, cunoștințe despre scrierea de proiecte, planuri de afaceri, înțelegere clară a cerințelor, acces la resursele necesare pentru implementarea proiectelor, claritatea cerințelor de raportare și monitorizare etc.).</p>
Surse:	Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.

Factorul 3:	Examinarea posibilității de instituire a grupurilor de lucru tehnice și politice privind susținerea elaborării politicilor agricole și de dezvoltare rurală.
Argumentare:	<p>Procesul de elaborare a politicilor are o provocare majoră ce ține de echilibrarea agendei politice și a aspectelor practice ale punerii în aplicare a acesteia. Deciziile politice necesită o mulțime de compromisuri între opiniile cu privire la modul în care politicile trebuie puse în aplicare pentru a satisface interesele publice, în care latura tehnică este mai concentrată pe analiza pragmatică a consecințelor dintre necesități, factori, realizări, rezultate și impact ale implementării unor anumite politici. Ambele aspecte sunt importante în conceperea și punerea în aplicare a politicilor, dar menținerea separată a activității grupurilor de lucru politice și tehnice ar putea aduce o mai multă transparență și rezistență, iar propunerile lor pentru elaborarea de politici ar putea fi combinate în politica de dezvoltare agricolă și rurală.</p> <p>Părțile interesate ar putea solicita diferențierea dintre propunerile politice și cele tehnice din politica agricolă și de dezvoltare rurală.</p>
Surse:	Observații ale cercetătorului.

Factorul 4:	Asigurarea unui sistem de schimb de informații transparent în Rețea.
Argumentare:	Rețeaua rurală națională, care funcționează ca o platformă pentru interconectarea/colaborarea în rețea și activitatea de advocacy a părților interesate, poate avea așteptări diferite de la diverse părți. Ar trebui să existe o înțelegere clară asupra a ceea ce părțile interesate pot aștepta de la rețea. De exemplu, informații operative și fiabile despre programe și colectarea de opinii cu privire la anumite subiecte. De asemenea, factorii de decizie trebuie să aibă

	<p>o înțelegere clară despre interesele căror părți sunt reprezentate atunci când opinia este exprimată de reprezentanții rețelei. Pentru Rețeaua însăși, ar trebui să existe un principiu dezvoltat și convenit de comun acord cu privire la momentul și modul în care este exprimată opinia comună a părților interesate. Aceste principii trebuie să reflecte, de asemenea, modul de abordare a situațiilor în care opiniile părților interesate sunt diferite și nu este posibil să ofere o opinie comună cu privire la politica agricolă și de dezvoltare rurală. De aceea este necesar să se investească în dezvoltarea și întreținerea unui sistem transparent de schimb de informații în Rețea, care să asigure un flux eficient de informații în ambele direcții.</p> <p>Având în vedere că numărul părților interesate va crește și toate acestea au un rol deosebit în politica agricolă și de dezvoltare rurală, ar trebui să existe un mesaj clar pentru public despre ce este Rețeaua rurală națională și cum aceasta funcționează. Acest lucru va ajuta la crearea unei imagini publice pozitive și va obține, de asemenea, recunoaștere din partea părților interesate și partenerilor rețelei.</p>
Surse:	Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.

Factorul 5:	Dezvoltarea capacității părților interesate (membrii Rețelei rurale naționale) la nivel local, regional și național.
Argumentare:	<p>Calitatea performanței și recunoașterea Rețelei depinde de activitate, de nivelul de expertiză și de implicarea fiecărei părți interesate. De aceea, Rețeaua trebuie să lucreze constant la dezvoltarea capacității părților interesate (membrii rețelei) prin furnizarea de informații noi, cunoștințe noi și experiențe noi. Acest lucru poate fi realizat prin evaluarea continuă a necesităților părților interesate, organizarea atelierelor adaptate la nevoile identificate și desfășurarea vizitelor de studiu în Moldova și în străinătate pentru schimbul de experiență.</p> <p>Este important ca dezvoltarea capacității să aibă loc pe toate nivelurile rețelei și, în special, la nivel local, unde sunt necesare cunoștințe noi cu privire la tendințele în agricultură și dezvoltare rurală.</p> <p>Rețeaua trebuie să creeze o masă critică care să permită exprimarea opiniei publice și nu doar a opiniilor liderilor selectați.</p>
Surse:	Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.

Factorul 6:	Capacitate sporită și cunoștințe despre advocacy.
Argumentare:	Având în vedere că Rețeaua rurală națională va juca un rol distinct în reprezentarea intereselor politicii de dezvoltare agricolă și rurală, este esențial să se stabilească echipa de bază (de exemplu, grupuri de lucru tematice) care să poată mobiliza părțile interesate în activitatea de advocacy. Echipa de bază trebuie să fie susținută cu o analiză suficientă a politicii - care să permită

	<p>formarea opiniilor informate și bazate pe dovezi. De asemenea, trebuie să dispună de mandatul de a reacționa prompt în dialogul cu factorii de decizie. În acest scop, elaborarea documentelor de opinie/avizelor care includ declarațiile bine analizate ale părților interesate cu privire la anumite aspecte ale politicii ar fi utilă pentru activitatea curentă.</p> <p>Pentru a menține activitatea de advocacy la un standard ridicat, este necesară o dezvoltare constantă a capacității în ceea ce privește asigurarea instruirii în domeniul advocacy, precum și schimbul cu rețele/mișcări similare din UE, care au suficientă experiență în domeniul advocacy.</p>
Surse:	<p>Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 7:	<p>Promovarea implicării părților interesate la nivel local în colaborarea în rețea și în activitatea de advocacy.</p>
Argumentare:	<p>Grupul de părți interesate care au legătură cu politica de dezvoltare agricolă și rurală este vast și divers. În prezent, nu toate interesele sunt reprezentate în procesul de elaborare și monitorizare a politicilor, din cauza lipsei unei abordări structurate și, de asemenea, din cauza experienței insuficiente a activității de rețea și de advocacy, în special la nivel local.</p> <p>Părțile interesate care sunt implicate în prezent în dezvoltarea rețelei rurale sunt încurajate să consolideze relația cu organizațiile și comunitățile la nivel local. Acest lucru se poate realiza prin stabilirea unui dialog activ, plus diseminarea informațiilor despre implementarea politicii și beneficiile rețelei. Este necesar de investit în dezvoltarea capacității de rețea la nivel local.</p>
Surse:	<p>Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 8:	<p>Implicare activă în cooperarea cu rețelele din cadrul UE.</p>
Argumentare:	<p>Colaborarea în rețea a devenit o parte esențială a implementării politicii de dezvoltare rurală în Uniunea Europeană. Aceasta permite colectarea celor mai bune practici, schimbul de experiențe și crearea de noi cunoștințe în rândul părților interesate - care sunt implicate în politica de dezvoltare agricolă și rurală. Rețeaua sprijină crearea bazei de informații, cunoștințe și experiențe, care ar putea identifica noi tendințe în dezvoltare, precum și abordări inovatoare pentru a face față diverselor probleme privind dezvoltarea agricolă și rurală.</p> <p>Prin urmare, părțile interesate din domeniul politicii de dezvoltare agricolă și rurală din Moldova trebuie să joace un rol activ în stabilirea legăturilor strânse cu rețelele din UE și ar trebui să sprijine inițiativele de cooperare transnațională și schimbul de acțiuni și experiență în domeniul dezvoltării rurale.</p> <p>În acest sens, părțile interesate ar putea opta pentru activități privind participarea și contribuția la rețeaua europeană de dezvoltare rurală și/sau să stabilească legături mai strânse cu anumite Rețele rurale naționale din statele membre ale UE.</p>

	<p>În acest scop, site-ul web al ENRD (https://enrd.ec.europa.eu/home-page_en) poate servi drept punct de intrare pentru activitățile ENRD și pentru datele de țară (https://enrd.ec.europa.eu/contact/country-data_en) poate susține identificarea partenerilor în statele membre ale UE.</p> <p>Merită menționat faptul că Rețeaua europeană de dezvoltare rurală are trei secretariate cu roluri distincte:</p> <p>Punctul de contact este responsabil pentru coordonarea generală a ENRD (https://enrd.ec.europa.eu/about/contact-point_en)</p> <p>Evaluation Helpdesk (asistență pentru evaluare) oferă sprijin pentru evaluarea politicilor de dezvoltare rurală din UE (https://enrd.ec.europa.eu/evaluation/who-we-are_en)</p> <p>EIP-Agri Service Point (punctul de deservire) a fost creat pentru a facilita inovarea și schimbul de cunoștințe în agricultură (https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about/service-point-eip-agri-network)</p>
Surse:	Observații ale cercetătorului.

Factorul 9:	Reconfigurarea colaborării între politicile publice cu influență asupra politicii de dezvoltare agricolă și rurală.
Argumentare:	<p>Politica de dezvoltare agricolă și rurală este una dintre politicile care se implementează în Moldova. Are o influență semnificativă asupra dezvoltării economice a zonelor rurale și, de asemenea, asupra situației de mediu și sociale a tuturor regiunilor Moldovei. În acest sens, politica de dezvoltare agricolă și rurală trebuie elaborată și pusă în aplicare în paralel cu alte politici din Moldova.</p> <p>Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 a dezvăluit lipsa unei abordări integrate adecvate dintre SNDAR, dezvoltarea regională, dezvoltarea economică și politica de mediu. Unele dintre părțile interesate au menționat în cadrul interviurilor, de asemenea, că este nevoie de o mai bună coordonare între politici, deși unele dintre politicile menționate sunt elaborate și implementate în cadrul unui singur minister, și anume, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și a Mediului.</p> <p>Părțile interesate pot facilita integrarea adecvată a politicilor prin armonizarea intereselor părților interesate și adresarea acestora către autoritățile responsabile respective. Acest întreg proces va mai necesita și o colaborare activă a Rețelei naționale cu mai multe ministere în care părțile interesate pot juca un rol mai activ în planificarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice legate de dezvoltarea agricolă și rurală.</p> <p>Un astfel de cadru integrat, cu integrarea funcțională a echipelor la nivel interministerial și interinstituțional poate servi drept mecanism permanent de lucru și poate facilita sprijinul pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, a activității economice și a atractivității zonelor rurale.</p>
Surse:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C4, C21) Interviuri cu părțile interesate.

Factorul 10:	Echilibru semnificativ între obiective, sectoare, teritorii și beneficiari.
Argumentare:	<p>Strategia este un instrument politic care ajută la alocarea resurselor disponibile pentru intervenții care ar putea genera cele mai bune rezultate posibile și ar contribui la atingerea obiectivelor definite de politica respectivă. De asemenea, trebuie să satisfacă cererea publică pentru aspecte economice, de mediu și sociale ale dezvoltării. Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 a semnalat o serie de probleme. De exemplu, ponderea sprijinului financiar între obiective, dominanța anumitor sectoare în beneficierea de sprijin, alocarea insuficientă de resurse, fapt care nu permite obținerea rezultatelor definite într-o serie de acțiuni și care semnaleză, de asemenea, o planificare dezechilibrată. Aceasta a mai adus și câteva critici din partea mai multor părți interesate, care au rezultat în mod evident din interviuri.</p> <p>Investițiile în cadrul obiectivelor specifice pot avea, de asemenea, efecte secundare pentru alte obiective. De exemplu, evaluatorii intermediari au ajuns la concluzia că, fără investiții majore în furnizarea de resurse și îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale, nu se poate menține creșterea durabilă a sectorului. Unele investiții pentru susținerea creșterii sectorului pot provoca un efect negativ asupra resurselor naturale și, prin urmare, un impact negativ asupra atingerii obiectivelor de mediu.</p> <p>Părțile interesate pot juca un rol crucial în echilibrarea obiectivelor, solicitând autorităților responsabile de planificare să furnizeze o analiză a efectelor potențiale ale investiției. De exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cum vor asigura contribuțiile planificate echilibrul între obiective? - Care va fi impactul prognozat al investițiilor asupra diferitor sectoare ale agriculturii și economiei rurale în general? <i>(Dacă anumite sectoare sunt planificate să beneficieze mai mult, atunci analiza trebuie să arate modul în care astfel de investiții vor influența (pozitiv/negativ) alte sectoare și economia rurală în general?)</i> - Care este acoperirea teritorială prevăzută a investițiilor? <i>(Există regiuni care vor fi într-o situație mai avantajoasă din cauza investițiilor planificate? Cum vor influența investițiile într-o regiune situația socio-economică în alte regiuni?)</i> - Ce parte a populației rurale și care grupuri ale societății vor beneficia cel mai mult și cum va fi influențată calitatea generală a vieții populației rurale? <p>O astfel de analiză poate justifica deciziile politice privind alocarea de resurse prin respectarea echilibrului semnificativ între obiective, sectoare, teritorii și beneficiari.</p>
Surse:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C3) Interviuri cu părțile interesate.

Factorul 11:	Susținerea inițiativelor de dezvoltare locală gestionate de comunitate.
Argumentare:	<p>Mai mulți factori de decizie au concluzionat în ultimele decenii că o serie de probleme care trebuie adresate prin politicile publice nu pot fi soluționate printr-o abordare de sus în jos sau prin aplicarea instrumentelor de politică națională. Prin urmare, mai multe politici ale Uniunii Europene au recunoscut rolul semnificativ al implicării comunităților locale în abordări, fapt care asigură soluții locale inovatoare și dezvoltare teritorială durabilă. LEADER / Dezvoltarea locală condusă de comunitate (CLLD), pe lângă sprijinirea dezvoltării socio-economice, este, de asemenea, considerată o abordare eficientă a guvernării strategice locale; de asemenea, adaugă valoare în ceea ce privește creșterea capitalului social și îmbunătățirea punerii în aplicare a politicilor. Prin urmare, părțile interesate sunt încurajate să continue planificarea și consolidarea inițiativei LEADER, prin solicitarea alocării de sprijin public în politica de dezvoltare agricolă și rurală, care poate încuraja implementarea semnificativă a unor măsuri, precum dezvoltarea și funcționarea grupurilor de acțiune locală, dezvoltarea și implementarea strategii de dezvoltare locală, animare (de ex., formări, informare, schimb de experiență, cercetare) a zonelor rurale, cooperarea inter-zonală și internațională și colaborarea în rețea.</p> <p>În acest sens, împreună cu recomandările din cadrul Evaluării intermediare a SNDAR pentru anii 2014-2020, părțile interesate trebuie să discute cele mai bune abordări practice pentru a implica comunitățile locale în procesul de dezvoltare locală.</p> <p>Merită subliniat faptul că inițiativele LEADER sunt bine cunoscute și dezvoltate în continuare în toate statele membre ale UE. Astfel, cooperarea internațională și colaborarea în rețea nu ar trebui subestimate, deoarece reprezintă o platformă pentru implicare activă în rețelele UE ale LEADER, precum ELARD, și pentru obținerea celor mai noi cunoștințe despre practicile de dezvoltare locală, fiind în contact constant cu alte GAL-uri prin proiectele de cooperare sau implicare activă în Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală (ENRD) (a se vedea https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld_en) .</p>
Surse:	<p>Evaluarea și revizuirea intermediară a Strategiei naționale pentru dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C24)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p> <p>Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 12:	Accentuarea rolului autorităților locale în dezvoltarea rurală.
Argumentație:	<p>Autoritățile locale au un rol semnificativ în dezvoltarea socio-economică, deoarece sunt desemnate să dezvolte și să susțină infrastructura și serviciile publice locale în zonele rurale. Infrastructura și accesul la servicii publice contribuie la activitatea socio-economică dinamică.</p> <p>Concluziile Evaluării intermediare a SNDAR pentru anii 2014-2020, precum și o serie de părți interesate intervievate, au semnalat că această strategie nu a dispus de instrumentele relevante pentru a face investiții în infrastructura locală și serviciile publice, plus că autoritățile locale nu au fost implicate</p>

	<p>suficient în implementarea strategiei. Aceasta a dus la angajamente dezechilibrate de îmbunătățire a condițiilor de trai în zonele rurale.</p> <p>În acest sens, părțile interesate trebuie să sublinieze rolul autorităților locale în planificarea și implementarea politicii de dezvoltare rurală, propunând includerea acestora în calitate de beneficiari și alocarea de resurse pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor publice la scară mică. De asemenea, ar putea fi considerată și implicarea autorităților locale în cooperare cu agenții economici în timpul dezvoltării infrastructurii la scară mică, ceea ce facilitează dezvoltarea întreprinderilor din zonele rurale.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C21, C23)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p>

Factorul 13:	<p>Explorarea potențialul de dezvoltare a satului inteligent și integrarea în politica de dezvoltare rurală.</p>
Argumentare:	<p>Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020, precum și o serie de părți interesate, au menționat o dezvoltare lentă și chiar o degradare a satelor în ceea ce privește activitatea economică (șomaj, lipsa diversității economice etc.) și situația socială (depopulare, polarizare socială etc.). Aceasta vorbește despre necesitatea unor măsuri de revitalizare, cu implicarea atât a abordărilor de dezvoltare locală, cât și a politicilor la nivel național, prin reconfigurarea satului și consolidarea rolului satului în societate.</p> <p>Satul inteligent este un concept nou care a apărut în UE odată cu necesitatea de a revizui rolul satelor în dezvoltarea rurală. Satele inteligente sunt comunități din zonele rurale care folosesc soluții inovatoare pentru a-și îmbunătăți rezistența, în baza punctelor forte și oportunităților locale. Acestea se bazează pe o abordare participativă pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a strategiei lor de îmbunătățire a condiției economice, sociale și/sau de mediu, în special prin mobilizarea soluțiilor oferite de tehnologiile digitale. Satele inteligente beneficiază de cooperarea și alianțele cu alte comunități și actori din zonele rurale și urbane. Inițierea și implementarea strategiilor de Sat inteligent (Smart Village) se pot baza pe inițiativele existente și pot fi finanțate de o varietate de surse publice și private.</p> <p>Părțile interesate ar putea explora experiențele actuale ale inițiativelor de dezvoltare a satelor inteligente în Uniunea Europeană și să analizeze posibilitatea utilizării acestui potențial, integrându-l în politica de dezvoltare agricolă și rurală.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C25)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p> <p>Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 14:	Suținerea regenerării zonelor rurale prin implicarea tinerilor în agricultură și dezvoltare rurală și prin îmbunătățirea calității programelor de studiu conexe domeniului agroalimentar .
Argumentare:	<p>Îmbătrânirea populației este o problemă care a fost identificată în Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020. Este o problemă care necesită intervenții strategice menite să sprijine implicarea activă a tinerilor în sectorul agroalimentar, precum și în dezvoltarea rurală. Unele dintre părțile interesate au menționat că o schimbare a politicii de dezvoltare agricolă și rurală s-a făcut remarcată prin introducerea de activități și măsuri care favorizează sprijinul pentru activitățile agro-economice implementate de către tineri. În acest sens, părțile interesate sunt încurajate să continue să sporească ponderea resurselor publice disponibile pentru tinerii din zonele rurale, în special în sprijinirea diversificării activităților economice agricole și neagricole.</p> <p>În plus, părțile interesate trebuie să ia măsuri care să promoveze participarea tinerilor la programarea și monitorizarea politicilor de dezvoltare agricolă și rurală, precum și în rețeaua părților interesate.</p> <p>O serie de părți interesate au subliniat că implicarea tinerilor mai depinde și de calitatea programelor de formare, învățământ profesional și învățare pe tot parcursul vieții, care le-ar putea oferi cunoștințele și practicile necesare. În acest moment, calitatea programelor de studiu este inacceptabilă. Părțile interesate sunt chemate să ia măsuri care să inițieze îmbunătățiri ale calității programelor de studii și formare legate de dezvoltarea rurală și sectorul agroalimentar.</p>
Surse:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C22) Interviuri cu părțile interesate.

Factorul 15:	Stimularea diversificării activității economice agroalimentare și neagricole în zonele rurale.
Argumentare:	<p>Activitatea economică vitală din zonele rurale nu implică doar sectorul agroalimentar, ci mai necesită și furnizarea de produse și servicii care sunt dezvoltate pe baza resurselor naturale disponibile. Mobilitatea resurselor, precum și dezvoltarea tehnologiilor informaționale și disponibilitatea internetului în bandă largă, oferă posibilitatea dezvoltării altor tipuri de afaceri din zonele rurale.</p> <p>Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 recomandă diversificarea activităților rurale. Părțile intervievate au susținut, de asemenea, necesitatea motivării dezvoltării unei activități economice agricole și neagricole diversificate în zonele rurale.</p> <p>Prin urmare, părțile interesate ar putea juca un rol activ în propunerea dezvoltării de măsuri de sprijin public. Ar putea fi astfel stimulată diversificarea sectorului agroalimentar prin adăugarea de valoare produselor, asigurarea securității alimentare și dezvoltarea de produse competitive la nivel internațional, cu valoare adăugată.</p> <p>Sprijinul pentru diversificarea activităților economice neagricole ar fi, de asemenea, esențial.</p>

Surse:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C22) Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.
---------------	---

Factorul 16:	Investiții echilibrate în turismul rural.
Argumentare:	<p>În multe țări, turismul este privit ca un instrument important pentru dezvoltarea regională și rurală, deoarece stimulează noi activități economice și are potențialul de a atrage un flux suplimentar de capital financiar. Poate avea un impact economic pozitiv. Totuși, părțile interesate trebuie să inițieze discuții cu privire la strategia cea mai adecvată pentru susținerea turismului rural ca parte a politicii de dezvoltare agricolă și rurală.</p> <p>Turismul rural poate fi exprimat astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activitate economică colaterală care diversifică sectorul agroalimentar ca afacere colaterală/secundară (de exemplu, pensiuni sau pensiuni la ferme, degustare locală de vinuri și produse alimentare, vizite la ferme etc.); - Activitate economică autonomă (de exemplu, restaurante, SPA-uri etc.); - Infrastructura publică pentru turism (de exemplu, indicatoare rutiere, turnuri de observare etc.). <p>Fiecare activitate menționată necesită un volum diferit de investiții. De exemplu, turismul ca activitate economică colaterală ar putea necesita investiții la scară mică. Pe de altă parte, va oferi avantaje mai bune dacă ar fi dezvoltat ca parte a pachetului turistic. Sprijinul asigurat prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală și abordarea LEADER s-ar potrivi cel mai bine pentru astfel de inițiative. Turismul ca afacere autonomă va necesita investiții semnificative în care sprijinul public ar putea fi asigurat prin măsuri la nivel național. Infrastructura publică ar trebui să servească ca element de legătură. Discuția ar trebui să se axeze pe volumul sprijinului public, pe tipul de activități sprijinite și pe beneficiari.</p>
Surse:	Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.

Factorul 17:	Deciziile strategice privind sprijinul pentru sporirea competitivității sectorului agroalimentar trebuie discutate și agreate în mod transparent cu părțile interesate , având în vedere impactul potențial asupra dezvoltării sectorului agroalimentar și a economiei rurale din Moldova.
Argumentare:	Unul dintre obiectivele politicii de dezvoltare agricolă și rurală din Moldova este legat de competitivitatea sporită a sectorului agroalimentar. Acesta este planificat a fi realizat prin restructurarea și modernizarea pieței. Poate fi realizat prin investiții strategice pentru creșterea productivității sectorului agroalimentar în vederea asigurării securității alimentare a Moldovei, pentru susținerea producției cu valoare adăugată mai mare, precum și prin sprijinirea exportului competitiv al sectorului agroalimentar.

	<p>În ceea ce privește resursele disponibile limitate, factorii politici împreună cu părțile interesate, trebuie să participe la un dialog activ și transparent, pentru a lua decizii strategice cu privire la modul de investire a banilor publici în sectorul agroalimentar, în cel mai bun mod posibil.</p> <p>Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 a evidențiat o poziție dominantă a unor sectoare în materie de beneficiere de sprijin, fapt care nu a fost bine primit de o serie de părți interesate. Părțile interesate ar dori să propună o discuție de calitate pentru a ajunge la un acord cu privire la următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să fie păstrată neutralitatea sectorială sau să fie acordată prioritate sprijinului pentru sectoare (de ex. zootehnie, vinificație, viticultură, pomicultură, apicultură); - Să fie asigurat un sprijin echilibrat pentru diferite tipuri de actori pe piață (în funcție de dimensiunea, producția acestora) sau să fie acordată prioritate investițiilor în anumite grupuri (de exemplu, micii producători) care necesită stimulare pentru a-și spori competitivitatea; - Să fie echilibrat sprijinul public între producția pentru consumul intern (de exemplu, asigurarea securității alimentare) și pentru export (de exemplu, generarea de contribuții suplimentare pentru dezvoltarea economică a sectorului).
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C8, C9, C10)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p>

Factorul 18:	<p>Stabilirea echilibrului între producția internă, adăugând valoare la produse și exportul produselor cu valoare adăugată.</p>
Argumentare:	<p>Mai multe părți interesate intervievate au menționat problema sprijinului insuficient față de producția și securitatea alimentară pentru consumul intern din Moldova. Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 a mai evidențiat faptul că sistemul actual de sprijin nu limitează exportul de produse primare care sunt necesare pentru consumul intern și nici nu încurajează conferirea valorii adăugate produselor respective și exportul de produse cu valoare adăugată mai mare.</p> <p>Dacă deciziile strategice sunt în favoarea securității și productivității alimentare a sectorului agroalimentar, părțile interesate trebuie să solicite dezvoltarea unor astfel de scheme de sprijin public (de exemplu, criteriile de selecție, volumul suportului), care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - încurajează producerea de produse de înaltă calitate pentru consumul intern, - susține producția cu valoare adăugată în Moldova și diversifică economia rurală în consecință, - favorizează în primul rând exportul de produse cu valoare adăugată ridicată.
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C12)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p>

Factorul 19:	Programe de granturi și instrumente de asistență orientate pentru micii producători .
Argumentare:	<p>Echilibrul semnificativ din economia rurală este încurajat prin diversitatea actorilor și a producției; deși, a fost observat și demonstrat de Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020, precum și în baza interviurilor cu părțile interesate, că de mecanismul de subvenții beneficiază producătorii mari, care sunt în stare să asigure investiții majore.</p> <p>Cu toate acestea, o mare parte a producătorilor din Moldova sunt considerați ca producători mici, care încă nu au suficientă competitivitate în ceea ce privește performanțele lor economice. În acest sens, părțile interesate trebuie să pledeze pentru consolidarea unui segment de producători mai flexibil și vital, în special prin dezvoltarea intervențiilor (de exemplu, programe/scheme de grant) pentru micii producători, ținând cont de vulnerabilitatea lor financiară, capacitățile acestora (inclusiv cunoștințele și cooperarea) și alte limitări socio-economice (de exemplu, acces la piețe).</p> <p>Subvențiile financiare pentru micii producători trebuie să fie însoțite de o serie de instrumente de sprijin eficiente (de exemplu, instruire, servicii de consultanță, schimb de experiență, cooperare, participare sporită și acces îmbunătățit la lanțurile de aprovizionare).</p>
Surse:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C13) Interviuri cu părțile interesate.

Factorul 20:	Suținerea diverselor forme de cooperare în sectorul de producție la scară mică.
Argumentare:	<p>Producția agroalimentară la scară mică este esențială pentru susținerea unei activități socio-economice dinamice în zonele rurale din Moldova. Deși, părțile interesate și-au exprimat în cadrul interviurilor îngrijorarea cu privire la eficiența scăzută a agro-producătorilor la scară mică. Pentru a îmbunătăți situația, părțile interesate sunt încurajate să propună elaborarea măsurilor de politică de dezvoltare agricolă și rurală menite să încurajeze și să sprijine cooperarea pe termen lung a producătorilor la scară mică.</p> <p>Astfel de măsuri pot include și sprijinul pentru crearea și dezvoltarea diverselor lanțuri scurte de aprovizionare cu alimente și a sistemelor alimentare locale în care producătorii de alimente la scară mică sunt mai bine integrați.</p>
Surse:	Interviuri cu părțile interesate. Observații ale cercetătorului.

Factorul 21:	Facilitarea introducerii măsurilor de gestionare a riscurilor în agricultură.
Argumentare:	<p>Agricultorii se confruntă din ce în ce mai des cu riscuri de volatilitate a veniturilor, în parte din cauza expunerii la piață, în parte din cauza evenimentelor meteorologice extreme și a crize sanitare și fitosanitare frecvente care afectează efectivele de animale și bunurile agronomice. Încurajarea fermierilor să facă economii în anii buni pentru a putea face față anilor cu recolte slabe și un cadru robust instituit pentru a asigura gestionarea adecvată a riscurilor ar putea atenua efectele volatilității venitului.</p> <p>În acest scop, guvernul și fermierii pot fi capabili să dezvolte o platformă de gestionare a riscurilor pentru consolidarea capacității, în scopul de a le pune la dispoziție fermierilor instrumentele financiare adecvate pentru investiții și acces la capitalul de lucru, formare, transfer de cunoștințe și consiliere.</p> <p>Având în vedere necesitatea de a asigura cu instrumente adecvate de gestionare a riscurilor, primele de asigurare și fondurile mutuale ar trebui păstrate, care sunt finanțate din fondurile publice, iar utilizarea acestora ar trebui încurajată de părțile interesate.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C7)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p> <p>Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 22:	Sprrijin specific pentru promovarea dezvoltării agriculturii ecologice în cooperare cu părțile interesate.
Argumentare:	<p>Practicile agricole ecologice sunt în general considerate un compromis rezonabil între activitatea economică extinsă și conservarea resurselor naturale din agricultură. Cu toate acestea, conform concluziilor din Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020, agricultura ecologică nu a fost acoperită în mod adecvat.</p> <p>Mai multe părți interesate au confirmat că există un potențial semnificativ de dezvoltare a agriculturii ecologice în Moldova. Aceasta necesită nu numai sprijin financiar suficient, ci și dezvoltarea unor scheme de sprijin pentru agricultura ecologică, inclusiv consolidarea capacităților, acțiuni de schimb de experiență și elaborarea inițiativelor lanțului de aprovizionare cu produse alimentare ecologice.</p> <p>Rolul părților interesate este esențial atât din perspectiva promovării sprijinului specific pentru agricultura ecologică, cât și a facilitării schimbării mentalității fermierilor convenționali.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C18)</p> <p>Interviuri cu părților interesate.</p>

Factorul 23:	Participarea la promovarea practicilor de gestionare durabilă a resurselor naturale din agricultură.
Argumentare:	<p>Sectorul agricol depinde foarte mult de resursele naturale. Acesta este motivul pentru care orice investiție sau orice alte activități de dezvoltare sunt foarte sensibile în ceea ce privește efectele posibile asupra mediului. În acest sens, gestionarea durabilă a resurselor naturale ar trebui să fie analizată cu atenție, iar activitățile agroalimentare trebuie să respecte regulile și restricțiile pentru o utilizare durabilă a resurselor naturale.</p> <p>Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 a identificat mai multe aspecte care pun în discuție gestionarea durabilă a resurselor naturale în agricultură - în special, protecția solului și a apei. Evaluatorii recomandă stabilirea de principii clare privind gestionarea durabilă a terenurilor, precum și încurajarea creării unei abordări unitare privind gestionarea resurselor de apă și sol. În unele cazuri, poate fi necesară o rearanjare a practicilor actuale de gestionare în rândul actorilor de pe piață. Aceasta poate implica anumite restricții care ar putea limita unele beneficii pentru actorii de pe piață. Aceasta înseamnă că sensibilizarea beneficiarilor privind mediului înconjurător prin informarea, educarea, dezvoltarea bunelor practici și schimbul de experiențe sunt cruciale pentru o implementare eficientă a politicii de dezvoltare agricolă și rurală, îndeosebi pentru realizarea obiectivelor de mediu.</p> <p>Acei actorii de pe piață care aplică sau intenționează să aplice practici de gestionare durabilă în activitatea lor de afaceri trebuie să fie recunoscuți și stimulați (de exemplu, cu criterii de selecție relevante, rate de sprijin sporite) în implementarea politicii. Aceasta ar putea include, de asemenea, elaborarea de criterii de selecție care limitează sprijinul la activitățile care creează un impact negativ asupra situației de mediu.</p> <p>Pentru a echilibra luarea deciziilor și pentru a avea decizii mai transparente și mai informate, părțile implicate din domeniul protecției mediului (atât guvernamentale, cât și neguvernamentale) trebuie să participe activ la elaborarea și monitorizarea politicii de dezvoltare agricolă și rurală.</p> <p>Prin urmare, părțile interesate trebuie să:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvolte capacitățile care abilitază implicarea părților interesate din domeniul protecției mediului în planificarea și monitorizarea politici de dezvoltare agricolă și rurală; - participe la luarea deciziilor cu privire la modul de recunoaștere și stimulare a aplicării practicilor de management durabile; - promoveze cele mai bune practici în rândul actorilor de pe piață.
Surse:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C14, C15, C17) Interviuri cu părțile interesate.

Factorul 24:	Sușinerea utilizării mai active a tehnologiilor de gestionare durabilă a resurselor naturale din sectorul agroalimentar.
Argumentare:	<p>Introducerea tehnologiilor de gestionare durabilă a resurselor naturale în sectorul agroalimentar ar putea fi un element cheie în realizarea și/sau susținerea condițiilor bune de mediu; deși, Evaluarea intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 a concluzionat că astfel de tehnologii au fost foarte puțin implementate.</p> <p>În acest sens, sunt necesare acțiuni proactive pentru încurajarea dezvoltării și utilizării tehnologiilor de gestionare durabilă.</p> <p>Acest lucru poate fi realizat prin sprijinirea dezvoltării bunelor practici în agricultura durabilă și promovarea intenționată a acestor practici în rândul actorilor de pe piață.</p> <p>Trebuie încurajată și susținută dezvoltarea instruirilor și consultanței, care să contribuie la sporirea informațiilor și a cunoștințelor despre practicile de gestionare durabilă și utilizarea tehnologiilor.</p> <p>Ca parte a activităților de colaborare în rețea și de cooperare, ar trebui promovate noi parteneriate între agenții economici și cercetătorii care se concentrează pe mediu în agricultură.</p> <p>Părțile interesate ar putea juca un rol activ în dezvoltarea activităților menționate mai sus, ca parte a politicii de dezvoltare agricolă și rurală.</p> <p>În acest sens, în baza de date a Parteneriatului european pentru inovare pentru productivitatea și sustenabilitatea agricolă (EIP-AGRI) există câteva exemple care inspiră de parteneriate și proiecte de cooperare. A se vedea https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C16)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p> <p>Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 25:	Selectarea proiectelor pe bază de concurs.
Argumentare:	<p>Sprijinul public disponibil pentru punerea în aplicare a politicii de dezvoltare agricolă și rurală este limitat. În acest sens, sprijinul trebuie investit în cel mai bun mod posibil pentru a obține cel mai mare randament posibil al investiției prin atingerea unor obiective definite. Este evident că doar un număr limitat de actori de pe piață vor beneficia de suport în formă de finanțare publică. Acesta este motivul pentru care părțile interesate trebuie să pledeze pentru proceduri de selecție care permit o selecție competitivă a beneficiarilor și a propunerilor de proiecte care pot demonstra cel mai bun potențial de obținere a rezultatelor.</p> <p>În cadrul Evaluării intermediare a SNDAR pentru anii 2014-2020, precum și cadrul interviurilor cu părțile interesate, a fost menționat că o serie de măsuri au fost implementate pe baza „primul venit, primul servit”. Acest lucru a asigurat un avantaj pentru acei potențiali beneficiari care au fost mai bine informați cu privire la disponibilitatea sprijinului, deși proiectele sprijinite nu au obținut întotdeauna rezultatele prevăzute.</p>

	<p>Când un număr mare de potențiali beneficiari nu au cunoștințe despre cum să întocmească planuri de afaceri și propuneri de proiecte, la care se adaugă și un sistem ineficient de diseminare a informațiilor, selecția competitivă prin introducerea unor criterii relevante de selecție este esențială.</p> <p>Părțile interesate trebuie să participe la luarea deciziilor privind criteriile de selecție care ar trebui introduse.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C11)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p>

Factorul 26:	<p>Urmărirea dezvoltării unui sistem de punere în aplicare a politicii de dezvoltare rurală cu un accent special pe simplificarea și reducerea sarcinii administrative.</p>
Argumentare:	<p>Implementarea eficientă a politicii de dezvoltare agricolă și rurală necesită dezvoltarea unui sistem de punere în aplicare adecvat (de exemplu, organizarea de apeluri, permise de producție, verificarea plăților etc.). În acest scop, este elaborat un set de acte legislative care trebuie urmate de beneficiari. Se întâmplă ca prin adăugarea de diverse cerințe, evaluarea impactului acestora asupra beneficiarilor să nu se facă și să se dovedească a fi o povară administrativă suplimentară.</p> <p>Părțile interesate sunt invitate să verifice sistemul de livrare din punctul de vedere al beneficiarilor și să aibă o perspectivă clară dacă toate activitățile (de exemplu, pentru a solicita sprijin, pentru a implementa proiectul, pentru a raporta etc.) sunt esențiale și au o sarcină administrativă limitată.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C7)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p> <p>Observații ale cercetătorului.</p>

Factorul 27:	<p>Formularea și prioritizarea corespunzătoare a nevoilor identificate justificată prin analiza fiabilă bazată pe dovezi a contextului socio-economic și a ultimelor date disponibile.</p>
Argumentare:	<p>Urmând logica elaborării strategiei și pentru a răspunde celor mai reale nevoi ce țin de dezvoltarea rurală în cel mai bun mod posibil, strategia de dezvoltare rurală trebuie să se bazeze pe o analiză fiabilă a situației socio-economice (context), care examinează cele mai recente probleme și puncte forte ale zonelor rurale din Moldova, ținând cont de oportunitățile și amenințările relevante.</p> <p>Analiza situației trebuie justificată cu cele mai recente date statistice disponibile și trebuie discutată cu părțile interesate și experții. Aceasta va contribui la o modalitate mai bună de a da prioritate nevoilor care trebuie abordate prin strategia de dezvoltare rurală după 2021.</p>

	<p>Dezechilibrul dintre modul în care problemele sunt dezvoltate, analizate și modul în care acestea au fost suplimentar detaliate în acțiuni, este evidențiat în raportul de evaluare intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020. De asemenea, a fost confirmat și de o serie de părți interesate intervievate.</p> <p>Părțile interesate trebuie să cunoască <u>care sunt informațiile ce trebuie colectate pentru analiza situației socio-economice</u>, având în vedere că analiza și dovezile colectate exprimate ca referință pentru măsurarea realizărilor, rezultatelor și impactului vor constitui punctul de plecare pentru evaluarea implementării Strategiei de dezvoltare rurală. Prin urmare, este esențial să verificăm dacă informațiile colectate vor fi utile pentru a demonstra progresul implementării strategiei, precum și impactul acesteia pe termen lung.</p> <p>Părțile interesate ar trebui implicate <u>în formularea (distingerea problemelor sectoriale și a nevoilor de dezvoltare) și prioritizarea nevoilor identificate</u> într-un mod în care acestea pot vedea clar legătura dintre nevoile și obiectivele identificate (inclusiv acțiunile și rezultatele planificate) și, în plus, să înțeleagă mai bine rolul și focalizarea documentului strategic de dezvoltare agricolă și rurală 2021-2026.</p>
Sursă:	Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C1) Interviuri cu părților interesate.

Factorul 28:	Logică de intervenție solidă și bine documentată , cu demonstrarea unei legături clare (logică) între nevoile identificate și strategia propusă pentru a atinge obiective definite.
Argumentare:	<p>Strategia are o probabilitate mai mare de a realiza obiectivele definite dacă există o conexiune clară stabilită între elementele principale ale strategiei (<i>probleme - nevoi - factori - acțiuni - realizări - rezultate - impact - obiective</i>), iar aceste legături sunt clar înțelese de către factorii de decizie și părțile interesate care vor fi implicate în implementarea strategiei.</p> <p>Logica de intervenție (poate fi dezvoltată și ca o reprezentare grafică) ar trebui să ofere răspunsuri clare la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>De ce trebuie să se producă schimbarea dorită? (Necesități)</i> - <i>Care este schimbarea dorită? (Legătura dintre acțiuni și obiective)</i> - <i>Cum se va produce schimbarea dorită?(Legătura dintre factori, acțiuni, realizări și obiective)</i> - <i>Care sunt realizările necesare pentru atingerea obiectivelor? (Legătura dintre acțiuni, realizări, rezultate, impact și obiective)</i> <p>Fiabilitatea logicii de intervenție a SNDAR pentru anii 2014-2020 a fost o problemă, iar în raportul de evaluare intermediară a fost identificată necesitatea restructurării logicii de intervenție, fapt care a fost confirmat și de o serie de părți interesate în cadrul interviurilor. Acest lucru evidențiază necesitatea de a verifica dacă logica de intervenție a documentului strategic de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2021-2026 este corectă și bine documentată. În acest scop, recomandările pentru o logică de intervenție restructurată (a se vedea Anexa 5 din Evaluarea intermediară) ar putea fi utilizate ca lecții învățate din planificarea curentă.</p>

	<p>Părțile interesate trebuie să fie implicate în evaluarea logicii de intervenție din documentul strategic de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2021-2026. Acesta este un mod de a îmbunătăți întregul concept al politicii, de a identifica potențialele lacune și de a marca posibilele neconcordanțe din punctul de vedere al beneficiarilor.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C2)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p>
Factorul 29:	<p>Calitatea și disponibilitatea datelor pentru a arăta realizările și impactul pozitiv al strategiei.</p>
Argumentare:	<p>O logica de intervenție bine documentată înseamnă că este asigurată o legătură clară cu datele, care sunt utilizate pentru a măsura realizările, rezultatele și impactul. În acest sens, părțile interesate trebuie să adreseze întrebări autorităților de planificare cu privire la calitatea și disponibilitatea datelor. Aceasta necesită, de asemenea, dezvoltarea unui sistem de monitorizare adecvat - care să permită colectarea datelor de la beneficiari; agregarea datele necesare la nivel operațional; și elaborarea măsurilor care permit verificarea valabilității datelor colectate.</p> <p>Datele necesare evaluării rezultatelor și impactului implementării politicii de dezvoltare agricolă și rurală sunt / pot fi colectate de către diferite agenții. În acest caz, problemele care pot apărea țin de: calendarul și frecvența colectării datelor, posibilitatea de a conecta bazele de date respective, transferul de date de la o agenție la alta (aspecte juridice și practice) și asigurarea faptului că metodologiile de colectare a datelor sunt comparabile. Acest lucru necesită dezvoltarea capacităților adecvate în instituțiile responsabile de monitorizarea Strategiei de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2021-2026, precum și buna coordonare între instituțiile care ar putea fi sub conducerea diferitelor ministere.</p> <p>Calitatea, disponibilitatea și sistemul adecvat de monitorizare a datelor au fost semnalizate în raportul de Evaluare intermediară a SNDAR pentru anii 2014-2020 și a fost confirmat și de o serie de părți interesate intervievate.</p> <p>Calitatea și disponibilitatea datelor sunt aspecte destul de tehnice ale ciclului de programare și implementare a politicilor. În acest sens, părțile interesate trebuie să fie conștiente de modul în care autoritățile de planificare vor aborda situația datelor într-o etapă cât mai timpurie. Colectarea de date ar putea provoca un plus de povară administrativă inclusiv asupra beneficiarilor. De aceea, părțile interesate ar trebui să verifice modul în care <u>colectarea datelor va afecta beneficiarii</u>.</p> <p>De asemenea, părțile interesate pot iniția discuții interministeriale privind coordonarea și gestionarea datelor, dacă este necesar.</p> <p>Pentru a asigura un sistem de monitorizare corespunzător, sunt necesare resurse suficiente, inclusiv finanțe și cunoștințe. Autoritățile responsabile de monitorizare sunt încurajate să exploreze experiențele Agențiilor de plăți care sunt responsabile de monitorizarea programelor de dezvoltare rurală în Uniunea Europeană. De exemplu, sistemul informativ dezvoltat de Agenția de plăți din Letonia a fost premiat ca fiind cel mai bun instrument TI din lume în anul 2017.</p>
Surse:	<p>Evaluarea și analiza intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală (SNDAR) pentru anii 2014-2020. (C5)</p> <p>Interviuri cu părțile interesate.</p>

Factorul 30: Rolul activ în **colectarea datelor în scopuri de monitorizare și evaluare**, precum și inițierea schimburilor analitice între părțile interesate, distribuirea și difuzarea rezultatelor evaluării.

Argumentare: Una dintre practicile general acceptabile este implicarea evaluatorilor independenți din punct de vedere funcțional în evaluarea implementării politicilor; în plus, implicarea activă a părților interesate în procesul de evaluare s-a dovedit că sporește calitatea evaluării, precum și a prezentat o mai bună înțelegere a ceea ce este necesar pentru îmbunătățirea calității politicii. Prin urmare, părțile interesate pot juca un rol semnificativ în sprijinirea evaluării politicii de dezvoltare agricolă și rurală. **Acest lucru poate fi obținut printr-o implicare activă în colectarea, analizarea și diseminarea informațiilor despre acțiuni în domeniul dezvoltării rurale.**

Experiența unui număr de state membre ale UE (de exemplu, Italia, Germania) arată că **părțile interesate pot oferi sprijin semnificativ pentru procesele de evaluare, împreună cu colectarea și gestionarea datelor. De asemenea, părțile interesate pot iniția activități privind facilitarea schimburilor tematice și analitice între părțile interesate în dezvoltarea rurală, în care împărtășirea și diseminarea rezultatelor evaluării ar crește calitatea politicii de dezvoltare agricolă și rurală.**

Nu în ultimul rând, părțile interesate pot organiza activități în ceea ce privește împărtășirea și diseminarea constatărilor de monitorizare și evaluare, inițiând astfel argumente și dovezi pentru posibile modificări și îmbunătățiri ale politicii de dezvoltare agricolă și rurală.

Evaluarea punerii în aplicare a politicii de dezvoltare agricolă și rurală necesită evaluarea eficacității mijloacelor de informare și de consolidare a capacității care au fost utilizate pentru a sprijini beneficiarii (de exemplu, informarea despre apeluri, formarea potențialilor beneficiari, colectarea dovezii obținerii rezultatelor).

Surse: Interviu cu părțile interesate.
Observații ale cercetătorului.

„Să ai așteptări” este justificat.
„A lua măsuri” este necesar.
"A EXECUTA" -
este singurul lucru care contează.